

مفرنس (چفداویز)

گونه‌ای تاغچه‌بندی آذینی در زیر گنبدها یا نیم‌گنبدهای روی ایوان‌ها و درگاه‌ها، با آجر یا گچ و کاشی، که در آن هر رده از تاغچه‌ها از رده زیرین خود پیش می‌نشیند تا درگاه به هم آید. در تاغچه‌ها برجستگی‌ها و تورفتگی‌هایی همراه با نگاره‌های گوناگون درآورده می‌شود.

تاغچه‌ها را از آسمانه بنیادی (گنبد یا نیم‌گنبد) به گونه‌ای (گاه با چوب) آویزان کرده‌اند، چون چفداویز مانند پتکانه باربر نیست. کهنترین نمونه آن را شاید بتوان در کاخ نوشی‌جان که از روزگار مادها برجای مانده دانست.

در ساخت چفداویز از ابزارهای زیر بهره‌گیری می‌شود:

- ۱- تخت (رویه ترازوی) گونه‌های سه لنگه، چهار لنگه و پنج لنگه
- ۲- پا باریک
- ۳- شاپرک
- ۴- تاس و نیم تاس
- ۵- سرسفت. گونه‌ای تویزه که شاغولی کار نشده و به پیش خم شده باشد

شاید الگوی بنیادی چفداویز از آویزه‌های درون غارها (استالاکتیت) برگرفته شده یا شاید لانه زنبور سرچشمه کار آن باشد.

چفداویزها به چند گونه بخش می‌شوند:

- ۱- **چفداویز پیش آمده:** با تاغچه‌بندی ساده و با پایداری خوب و بیشتر برای سطح‌های بیرون ساختمان
- ۲- **چفداویز رویهم:** با تاغچه‌های رویهم سوار شده برای رویه‌های بیرون و درون ساختمان
- ۳- **چفداویز واژگون:** حجم‌های هندسی در هم بافته که با چسباندن گچ یا سفال و کاشی به زیر خمیدگی آسمانه پدید می‌آید.
- ۴- **چفداویز انه زنبوری:** همچون لانه زنبور از گرد آمدن شش پهلوها در کنار هم پدید می‌آید. (فرانسوی Aveole). این گونه کمتر در ایران کار شده است.

غیاث‌الدین کاشانی در نوشته خود چفداویزها را به چهار دسته بخش کرده است:

- ۱- چفداویز ساده
- ۲- چفداویز کشیده (مطین)
- ۳- چفداویز شیرازی
- ۴- چفداویز قوس